

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciškaška ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petivrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 278.

V Ljubljani, v četrtek dne 9. majnika 1912.

Leto II.

Proletarske žene!

Vabimo Vas na javen ženski shod! Zakaj in čemu?

Po vsej državi se snide v nedeljo 12. t. m. na javnih shodih na tisoče in tisoče delavskih žena in deklet, da dvignejo svoj glas za žensko volilno pravico, za svojo politično in socialno enakopravnost. Odkar so si delavci priborili enako volilno pravico za državni zbor, ki je omogočila, da se v parlamentu vsaj sliši delavski glas, da se delavstvo, prej zaničevano in prezirano, vsaj vpošteva, da se izkoriščanje delavstva vsaj nekoliko omejuje, odkar so zavodni delavci s pomočjo volilne pravice pokazali, da so politična sila, ni boj za žensko volilno pravico več prazna, akademična demonstracija, temveč je dobil popolnoma resen, stvaren, smotren pomen. Ženska volilna pravica je dandanes zahteva, ki ne more več obmolkniti, dokler ne bo uresničena.

Ko je šlo socialnodemokratsko delavstvo leta 1905. v zadnjo bitko za svoje parlamentarne pravice, je zahtevalo splošno in enako volilno pravico brez vsake omejitve. Kar je doseglo s svojim čudovitim bojem, je bilo veliko, vendar ni bila popolna izpolnitev njegovih zahtev. Volilna pravica, ki je bila plod težkega in dolgega boja, ni bila popolna enaka, ni pa ne popolnoma splošna, ne popolnoma enaka.

Največji njen nedostatek je ta, da je dobra polovica doraslega prebivalstva izključena, vse žensko je v Avstriji brez volilne pravice v parlamentu.

Ko se je vodil veliki boj za državnozbornsko volilno reformo, še ni bil dozorel čas. Pravica koraka vedno le vzpored z močjo; sedanjim volilni zakon je izraz one moči, ki jo je imelo socialistično delavstvo v letih 1905 in 1906. V armadi, ki se je takrat bojevala za volilno pravico, še ni bilo ženskih čet, vsaj ne tistih, da bi se bile mogle uveljaviti v onem velikem boju. Vprašanje ni bilo, če se hoče delavstvo potegovati tudi za žensko volilno pravico ali ne, temveč če se more. Nobena pravica pa se ne doseže brez onega, za kogar ima veljati. Dokler ne stopi žena sama na plan, so ženske pravice pravljica, prav tako kakor ne bo delavstvo nikdar svobodno, če se ne osvobodijo samo.

Volilna pravica moških delavcev je pa vendar velikega pomena tudi za ženske. V enem oziru imajo delavski zastopniki veliko več spoznanja za opravičene ženske zahteve, kakor privilegirani poslanci; dejansko se je to pokazalo v raznih slučajih. Socialni demokratje so z veliko vnetostjo nastopili za varstvo delavk v tovarnah in drugih podjetjih, proti ženskemu nočnemu delu, za ženske društvene pravice i. t. d. In kadar se bo končno odločevalo o ženski volilni pravici, bo socialna demokracija v parlamentu glavno jedro armade, ki pojde v boj za popolno enakopravnost.

Enaka moška volilna pravica je bila pogoj ženske. Ali zdaj, ko je prva dosežena, postaja druga od dne do dne resnejša. Zato imajo žene nalogo, da stopijo v boj. Moški sodrugi jim lahko pomagajo, ali namesto njih ne morejo opraviti dela. Vsakdo mora svojo nalogo izvršiti sam.

Tudi slovensko delavsko žensko ne sme zaostri pri tem važnem delu. Organizacija, ki že živi in se razvija, se mora zavedati svoje naloge in jo resno in krepko vršiti.

EMILE ZOLA:

Rim.

In v neusahljivi mrzlici razgovornosti, v krizi, ki ga je sežigala, je pravil, da je monsinjor Nani gotovo deloval za Benedetino razporoko. Jezuiti so bili vključno s svojemu spravljivemu duhu vedno nespravljivi napram Italiji, bodisi da niso hoteli obupati nad novo osvoboditvijo Rima, bodisi da so hoteli pričakati ur, ko se pogode s pravim zmagovalcem. Tako je Nani, ki je bil že dolgo zaupnik done Serafine, pomagal, da se je njena nečakinja vrnila k njej, da se je pospešil prelom s Prado, čim je Benedeta izgubila mater. On je navajal Benedeta, da si je vzela tetinega izpovednika, ker je hotel iztisniti abbéja Pisonija, patriotičnega župnika, izpovednika mladega dekleta, obdolženega, da je povzročil to poroko. Novi izpovednik je bil jezuit pater Lorenzo, lep mož, jasnih in dobrotljivih oči, čigar izpovednica v kapeli Collegia Germanica je bila vedno oblegana. Bilo je kakor dognano, da je ta manever odločil vso zadevo: Kar je župnik storil za Italijo, je imel pater razdreti zoper Italijo.

Ali kako da je Nani, ko je na tak način dosegel prelom, za trenotek navidezno izgubil zanimanje, pa pustil, da je prišla prošnja za razporoko v nevarnost? In zakaj se zdaj zopet bavi s tem, zakaj je dal kupiti Palmu, povedel dono Serafino na plan, pa pritisnil celo na kardinala koncilске kongregacije? Tukaj, kakor v vsem, s čimer se je bavil, so bile temne točke; zakaj on je bil predvsem mož dalekosežnih kombinacij. Misli pa se je dalo, da želi pospešiti Benedetino poroko z Darijem zato, da se stori konec gnusnemu opravljanju v beli družbi; zakaj dolžni so nečaka in nečakinjo, da imata v palači sami, pred očmi prizanesljivega strica kardinala, eno samo posteljo. Mogoče pa, da je bila ta za denarno ceno in pod pri-

V ta namen bo
v nedeljo, 12. t. m.
kakor v mnogih mestih v Avstriji, tudi v Ljubljani

Javen ženski shod v areni „Narodnega doma.“

ki ima postati manifestacija za žensko volilno pravico in za ženske politične pravice sploh.

Zavede žene, bodisi da same opravljajo delo po tovarnah, delavnicah, trgovinah, pisarnah ali kjerkoli, bodisi da imajo moče, ki morajo z delom svojih rok in s težkimi skrbmi preživljati svoje družine, so v svojem lastnem interesu dolžne, da se udeleže tega shoda, da pa tudi agitirajo zanj.

Seveda ne bo v ponedeljek še vpeljana ženska volilna pravica, če se v nedeljo sprejme primerna resolucija. Tudi moškimi delavcem niso na prvi ključ prinesli volilne pravice na krožniku. Trdega dela in dolgega boja je bilo treba. Ali ko je bil dovolj nasekan, se je zrušil hrast privilegij.

Žene, ki se v nedeljo zbero na svojem shodu, morajo biti pripravljene na boj, brez katerega ni nobene zmage. Predvsem morajo smatrati nedeljski shod za manifestacijo, ki ima zdrumiti speče in pomnožiti armado. Tega dela pa se lahko pogumno lotijo, zakaj njih boj bo že lažji od onega, ki so ga morali voditi moški delavci. Zakaj ženske bodo imele zaveznika, ki se je že izuril v boju in se naučil zmagovati.

Poročila za strankin zbor naj se vpošljejo vsaj do 10. t. m. tajništvo izvrševalnega odbora na naslov uprave „Zarje“.

Naš zbor.

Ob binokostih se snidejo delegatje naše stranke na posvetovanje. Določeni je že dnevni red. Seve: provizoričen! Zato se oglašam, da se — če je le mogoče — dnevni red še izpopolni, in sicer s točko: **zadružništvo in soc. demokratska stranka.**

Na Slovenskem imamo močna konsumna društva. V Ljubljani obstoji konsumno društvo za Ljubljano in okolico, ki razteza svoj delokrog po vsem Kranjskem — ima svoje prodajalne v Ljubljani in okolici, na Jesenicah in v Trzinu. V Idriji, v Zagorju, v Trbovljah, v Hrastniku, v Nabežini, v gorški okolici, v Borovljah, v Trstu in okolici so konsumna društva, kjer so večinoma delavci včlanjeni in katerim stoji socialni demokratje na čelu. Naša stranka pa se do danes sploh še ni izrazila, kakšno je njeno stališče napram tem združenim. Imamo tudi dvoje denarnih združenj — to sta Delavska hranilnica in posojilnica v Ljubljani in Gorici — ki tudi živita, ne da bi se bila stranka izjavila, kakšno je njeno stališče v tem pogledu.

Dvoma ni, da je potrebno, da se strankarski zbor precizno izjavi ter da pristašem stranke direktivo. Mislim, da bo to brez vsake velike debate in da se bo direktiva glasila: Dolžnost slehnega delavca je, biti član konsumnih druženj, dolžnost slehnega socialnega demokrata je, delovati z vsemi kripelj za razvoj onih konsumnih druženj, ki podpirajo stremljenje stranke. — Glede denarnih združenj bo veljala ista parola po geslu »svoji k svojim« — delavski prihranjeni denar v delavske roke!

tiskom očitnih vplivov dosežena razporoka le nameravan, najprej zavlačevan, a zdaj pospešen škandal, ki naj bi škodoval kardinalu samemu, ker se ga morajo morda jezuiti zaradi kakšnega bližnjega dogodka iznebiti.

»Zelo verjetno se mi zdi to mnenje, tembolj ker sem nocoj zvedel, da je bil papež bolehen,« je zaključil don Vigilio. »Pri štiriinosemdesetletnem starcu je nenadna katastrofa pač mogoča; papež ne more biti več nahoden, ne da bi se razburil ves sveti kolegij in vsi prelati in da bi se razvnele vse bojne strasti... Jezuiti so vedno nasprotovali kandidaturi kardinala Boceanere. Zaradi njegove visoke stopnje, zaradi njegove nepopustljivosti napram Italiji bi morali biti sicer vneti zanj; ali misel, da bi si postavili takega gospodarja, jih vznemirja; zdi se jim, da je njegova uglajenost ne- včasna, da ima nasilno vero, negibčnost, neokretnost, ki ji bila prenevarna dandanes, v dobi diplomatičnosti, kateri tudi cerkev ne more uiti... Nič bi se ne čudil, če bi ga poizkušali pripraviti ob spoštovanje in onemogočiti njegovo kandidaturo z najskrivnostnejšimi sredstvi.«

Pierre se je uplašil in lahka groza ga je spreletela. Nalezljivost neznanega, v mraku spočetih temnih spletarij, je še močneje učinkovala sredi nočne tišine, v tej obiterski palači, sredi z legendarnimi žalogrami napoljnega Rima. In nenadoma, z enim skokom se je obrnil sam k sebi, k svojemu osebnemu slučaju.

»Ali jaz, kaj naj bi jaz pri tem! Zakaj se zanima monsinjor Nani navidezno zame? Kako je zapleten v proces, ki so ga napravili moji knjigi?«

Don Vigilio je naredil široko kretnjo.

»Oh, to se ne ve nikdar, to se ne ve nikdar natančno! — Za gotovo lahko povem, da o vsej stvari ni vedel ničesar, dokler niso bile

Ne bi škodovalo, če se med strankinim zborom vrši posebna konferenca, ki naj se peča glavno z ureditvijo denarne centrale — tako, da bo likvidirala obstoječa denarna zavoda ter se na mestu obeh ustanovil en sam s podružnicami po vseh krajih, kjer je to mogoče. Denarnega zavoda stranka in njena podjetja potrebujejo.

Dalje: sočasno ob strankinem zboru naj se vrši tudi konferenca občinskih odbornikov socialnih demokratov v svrhu ureditve postoparja soc. demokracije v občinskih zastopih.

Imamo že župana socialnega demokrata, precej obč. svetovalec tako, da je res potreba, da začnemo redno delovati na polju občinske politike. »Naši zapiski« bi morali otvoriti rubriko »občinska politika« in morali bi biti glasilo naših občinskih odbornikov.

Prosim tozadevne diskuzije v »Zarji« ter sklicanja te konference.

Anton Kristan.

Zborovanje bolniških blagajn.

Delavsko socialno zavarovanje in zavarovanje samostojnih.

Drug težak pomislek — izvaja dr. Verkauf — je ta: Dolej so bili zavarovanci le medni delavci, za njih prispevke jamčijo; sedaj naj bodo zavarovane tudi osebe, ki so gospodarsko tako šibke, da ne zaposlujejo nikogar razun sebe. Že sedaj imajo nekatere blag. v Galiciji, s izterljivostjo prispevkov jako žalostne izkušnje; ali se zanašajo tisti, ki hočejo samostojne zavarovati po šabloni delavskega zav. zovanja, na prisilno rubež.

Zoper združenje obojnega zavarovanja govori tudi starostna sestava delavstva in samostojnih. Med samostojnimi je 35.9 odstotkov oseb starih nad 50 let, v vsej industriji pa le 14 odstotkov. Delavstvo naj torej plačuje za 36 odstotkov nad 50 let starih samostojnih oseb. To bi ne bilo več zavarovanje, temveč čisto navadna levja pogodba, pri kateri bi bilo delavstvo grdo očitganje. — Vlada pravi, da bi odpadlo na 10.000 samostojnih na leto 255 rent, na 10.000 nesamostojnih pa le 15 rent; vsled tega bi zavarovanje 2.700.000 samostojnih več veljalo nego 7.300.000 delavcev. Da popravi to vpijočo krivico, določa vlada za samostojne le starostno rento, in ne tudi invalidne rente. Ampak dožim dobe delavci pravico do starostne rente storjav po tridesetih letih do dobe samostojni že po 500 oziroma 200 tednih in po ovinjih je tudi samostojnim priznana pravica do invalidne rente; le da so v poslednjih treh letih opravljali vsaj štirideset tednov mezdno delo, kar v poljedelstvu ne bo težko dokazati.

Vsled teh določb je vse zavarovanje v nevarnosti; delavstvo hočejo navaliti bremena, ki jih ne more in ki jih ni dolžno nositi. Vlada sama je priznala, da razmere govore za posebno organizacijo zavarovanja samostojnih in da je le iz varčevanja priključila zavarovanje samostojnih delavskemu zavarovanju; to pa ne drži, zakaj zavarovanje samostojnih se da izvesti tudi brez organizacije. Zakaj imamo obrtni kataster, zemljiško knjigo, in davčne urade, ki bi v davki hkrati lahko pobirali tudi zavarovalne prispevke.

V prvotnem načrtu, ki pa ni bil nikoli objavljen, ni bilo zavarovanja samostojnih; okrajni uradi so bili pač določeni, ampak sestavljeni napol iz delavcev in podjetnikov.

ovadbe tarbskega, poitieskega in evreuskega škofa že v rokah patra Dangelisa, tajnika indeksa. Nadalje sem izvedel, da se je potem trudil, ker bi bil rad ustavil proces, ker ga je nedvomno smatral za nepotrebno in nediplomatično reč. Ali če začno pri kongregaciji s kakšno zadevo, je skoraj nemogoče, da bi se zadržal, tembolj ker je moral zadeti ob patra Dangelisa, ki je kot zvest dominikanec strasten nasprotnik jezuitov. Tisti trenotek je naročil konestabli, naj piše vikontu de la Choue, da se pridetete zagovarjat in da sprejmete gostoljubnost te palače.»

To razkritje je Pierra do dobrega razburilo.

»Ste li gotovi, da je tako?«
»O, povsem gotov. Slišal sem ga v ponedeljek, ko je govoril o Vas, in povedal sem Vam že, da Vas navidezno prav natančno pozna, kakor da je izvršil temeljito preiskavo. Po mojem mnenju je prečital Vašo knjigo in se globoko zamislil ob njej.«

»Torej mislite, da soglašam z mojimi idejami? Da je odkritosrčen in da brani samega sebe, ko se trudi, da bi obrnil mene?«

»O ne, ne, na noben način ne! — Vaše ideje gotovo preklinja kakor Vašo knjigo in Vas. Treba je vedeti, kako zaničuje slabotne, kako sovraži reveže, kako ljubi moč in vlado, kako se vse to skriva za njegovo laskavo ljubeznjivostjo. Lourdes bi Vam še prepustil, dasi tiči v tem čudovito vladno orožje, ali nikdar Vam ne odpusti, da ste na strani malih tega sveta in da se izreka zoper posvetno gospodstvo. Če bi le slišali, s kakšno ljubeznivo okrutnostjo se roga gospodu de la Choue, ki ga imenuje elegično žalobno vrbo novega katoličanstva!«

Pierre se je z obema rokama prijel za glavo in obupno stiskal senci.

»Zakaj torej, zakaj? Prosim Vas, povejte

Nato je prišlo zavarovanje samostojnih 7.300.000 so pridružili 2.700.000 samostojnih in jim priznali eno tretjino zastopstva. Delavski zastopniki reprezentirajo bolniško zavarovanje, podjetniki nezgodno zavarovanje, kaj predstavljajo samostojni. Zavarovani so in najnaravnije bi bilo, da bi vsi zavarovanci dobili polovico mandatov. Neumljivo je, zakaj ne bi tretjino mandatov tista skupina, ki največ vzame in vplača od 300 milijonov le 28 milijonov.

Pri vsem vprašanju gre za koristi milijonov ljudi, ki se svoje žive dni mučijo z delom. Vsi, ki imajo kaj pameti poretoko: Proč s to predlogo! Na dan s pametnim zavarovanjem za delavce in za samostojne! (Viharno odobravanje.)

O okrajnih uradih

je poročal sodrug Eldersch: Industrijsko delavstvo in podjetništvo, nezgodno zavarovalnice in obrtne zadruge so ponovno izjavile, da je vladna predloga zgrešena v svojih osnovah. Ampak vlada dosledno ignorira ta izvedeniška mnenja zanašajoč se, da mora parlament požreti nje predlogo, ker nima tehničnih pripomočkov v rokah, da bi njeni predlogi protipostavil drug načrt.

Okrajni uradi so največja upravna spaka, popolnoma nesposobni za lokalne zavarovalne posle. Za to so bolniške blagajne mnogo primernejše, ker stoje v neposrednih in neprestanih stikih z zavarovanci. Z okrajnimi uradi hoče vlada konfiscirati delavsko samopravo in birokratizirati delavsko zavarovanje. Očetje te predloge o socialnem zavarovanju uganjajo najostudnejšo razredno politiko in sedaj spoznavajo tudi meščanske stranke, da so vladni predlogi o okrajnih uradih nesprejemljivi. Okrajne urade bomo pobijali, ker smo mnenja, da če se vzlic temu ustanove sem prepričan, da se bodo tudi bolniške blagajne postavile v bran za svoj obstanek. In če pojde v tem boju eno ali drugo po zlu, ne bodo bolniške blagajne, temveč okrajni uradi. (Živalno pritrjevanje.)

Nato se je pričela

razprava o poročilih.

Dr. Puecher (Trst): V južnih krajih prihajajo poleg malih kmetov v poštev tudi lastniki malih barčic; od onih se bodo dali prispevki le težko izterjati. Vlada izjavlja, da hoče s socialnim zavarovanjem izvršiti delo socialnega miru, ampak če se delavstvo nalaga breme, da plačuje za druge, se le neti ogorčenje razreda nad razredom. Drugo zlo načrta je državna rentna blagajna. Ne trdim, da tiči iredentizem in trializem globoko v srcu primorskega prebivalstva, ampak preveč ljubezni za Avstrijo v teh krajih je ni; prebivalstvo je Avstriji tuje in na socialno - politično solidarnost se ni zanašati. Če bodo zahtevki zavrnjeni in če pride zadeva na Dunaj v odločitev, se bodo usipale kletvine, za katere dunajskega prebivalstva in dunajske birokracije ne zavidam. Primera s strokovno organizacijo je nedopustna, zakaj tisti, ki bodo tudi zavarovani, imajo le malo smisla za solidarnost z ostalim delavskim ljudstvom v državi. Socialno zavarovanje skušajo spraviti pod birokratsko upravo. Kaj to pomeni, Vam lahko povem kot zastopnik tržaške okrajne bolniške blagajne, ki je bila sedem let v birokratskih rokah in je v tem času priromala na rob propada. Najznačilnejše za to upravo je, da je pred pisarno stal vedno stražnik in da je blagajna opravljala svoje posle le s policijsko pomočjo. Zakaj delavstvo je ču-

mi! Zakaj me je dal poklicati sem, zakaj me je hotel imeti v tej hiši, da lahko popolnoma razpolaga z menoj? Zakaj me vodi že tri mesece po Rimu na izprehode, zakaj me goni, da butam ob zapreke, zakaj me hoče utruditi, ko mu je bilo tako lahko doseči, da zatre indeks mojo knjigo, če mu je na poti? Seveda ne bi bil kar tako mirno gledal vso stvar, zakaj namenjen sem bil, da se ne podvržem, da glasno priznam svojo novo vero, bodisi tudi zoper sklepe Rima.»

Črne oči v rumenem obrazu dona Vigilija so žarele.

»Ej, mogoče, da prav tega ni hotel. Saj ve, da ste zelo inteligentni, zelo sanjarski, in pogostoma sem slišal od njega, da se proti inteligenci in sanjarstvu ne kaže meni nič tebi nič bojevati.«

Ali Pierre je vstal in ni niti več poslušal; kakor da ga gonijo zmedene misli, je hodil po sobi gorindol.

»Prosim Vas, vse moram vedeti in razumeti, če hočem nadaljevati boj. Vi boste tako ljubeznjivi, pa me temeljito poučite o vseh osebnostih, ki so v zvezi z mojim procesom. Jezuiti, povsod jezuiti! Moj Bog, saj vidim, da imate morda prav. Ali pojasniti mi morate posamezne stopnje... Na primer ta Fornaro?«

»Monsinjor Fornaro? O, on je vse, kar človek hoče. Ali tudi njega je vzgojil Collegium Romanum, in prepričani bodite, da je jezuit. Jezuit po vzgoji, po svojem položaju, po svoji častihlepnosti. Zdjaj gori za tem, da postane kardinal, in če postane danes ali jutri kardinal, bo gori za tem, da postane papež. Vsi so kandidati za papeštvo, že od semenišča sem.«

do Zelene poti. Napelje se električna razsvetljava po Delarnski ulici. Na cesti na Kodeljevo se napravi še ena žarnica med hišnimi številka 1. in 3.

Razni samostojni predlogi se odkažejo pristojnim odsekom.

Nujni predlogi.

Obč. svetnik **Stefe** in **dr. Zajc** predlagata, da protestira obč. svet proti nasilju na Hrvaškem in izreče simpatije Hrvatom.

Predlog je utemeljeval **dr. Zajc**. V imenu nemške stranke je zjavil obč. svetnik **Pammer**, da zadeva ne spada pred občinski svet in da se nemška stranka vzdrži glasovanja.

Nujnost se sprejme z vsemi brez nemških glasov.

Podžupan **dr. Triller** obžaluje, da nista stopila predlagatelja v dogovor z drugimi strankami zaradi protesta, kakor bi bilo parlamentarno. Kljub temu se pridružuje izjavi. Tudi v Ljubljani se je sklical shod proti nasilju, a ga je vlada prepovedala. Stavlja dodatni predlog, ki obsoja neodločnost nekaterih jugoslovanskih poslancev v parlamentu, ko je obravnaval o nasilju, obsoja pa tudi pisavo dela slovenskega časopisa o hrvaških dogodkih.

Obč. svetnik **Kristan**: Ker gre za to, da se doseže mogočnost izjave, se ne morem strinjati z dr. Trillerjem. Način, kakor se je volil predlog, res ni bil lep. V takem slučaju ne kaže delati navadne kupčevalske politike, ampak gledati bi se moralo na mogočnost izjave. Zakonodajstvo se mora obsojati v vsakem slučaju. Vsaka krivica se mora obsoditi. Naš protest še ojači bližnje sosedstvo s Hrvatmi. Kar se je na Hrvaškem zgodilo, bi se utegnulo zgoditi tudi pri nas. Tudi pri nas se je v našem uvajal absolutizem povsem hladnokrvno, je tembolj neobhodno potrebno, da protestiramo proti takemu absolutizmu in pokažemo, da se hočemo v takem slučaju postaviti v bran. Prve stopnje sedanjih škandaloznih razmer so že preje opazale. Takemu nasilju se da priti v okoliščini z močno demokracijo. Da se doseže složna izjava, bom glasoval za nujni predlog in bom zatrl razne pomisleke.

Obč. svetnik **Stefe** polemizira z dr. Trillerjem, zaradi njegovega dodatnega predloga.

Obč. svetnik **dr. Triller** pravi, da ni imel namena uganjati strankarstvo. Postopati pa je moral tako zaradi nelojalnosti, s katero je bil predlog vložen.

Nujni predlog **dr. Zajca** in **Stefeta** se sprejme z vsemi brez nemških glasov, dodatni predlog dr. Trillerja pa z liberalnimi glasovi.

Za mestne delavce.

Obč. svetnik **Kristan**: Na zadnji gremilni seji je poročal gospod župan o deputaciji mestnih delavcev, ki je bila pri njem s svojimi željami. Gospod župan je podal tudi neko številko za stroške, ki je potem krožila tudi po časopisju. Tista številka pa je neverjetna. Zategadelj prosim, da bi dal župan proučiti, kotegadelj je mestnih delavcev, kako je njih delovni čas in koliko bi veljalo, če bi se jim izpolnila njih želja po izboljšanju gnotnega položaja. Verujem, da ima mestna občina finančne težave, ali za tako nujne socialne zadeve se mora najti rešitev.

Vprašanja so stavili še občinski svetniki **Novak**, **Stefe**, **Ložar** in **Rojina**.

Župan je zaključil sejo po 9. in naznanil, da bo tajna seja danes teden. Prihodnja javna seja pa bo 19. t. m. z edinim dnevnim redom o kanalizaciji Gruberjevega prekopa.

Štajersko.

— **Požar**. V nedeljo dne 5. majnika požar je nastal iz neznanega vzroka v Trboveljski bolnišnici ožgenj. Pogorela je lesena čumnata, v kateri je bil vzdian kotelj za vodo. Ožgenj so kmalu ujemili.

— **Strela je uderila**. V Strmi pri Laškem trgu je udarila v nedeljo popoldne strela v Meketovo hišo, ki je popolnoma pogorela.

— **Ponesrečen strojnik**. Iz Ljubna poročajo: V plavžu je ponesrečil 29letni, oženjeni strojnik **Rihard Lobenstein**. Padel je iz neke plošče 5 metrov globoko. Dobil je težko poškodbo na glavi. Prepeljali so ga v bolnišnico.

— **Kolesar povozil otroka**. V nedeljo je povozil v Ptuj Jernej Spenshek 6letno deklico. Pri tej priliki je dognala mestna policija, da je Spenshek ukradel kolo v Brezčah pri Ptuj. Spensška so izročili okrajnem sodišču.

— **Posledica neprevidnosti**. Iz Gornjega grada poročajo: Posestnikov sin **Florijan Čojk** je pred kratkim imel v roki revolver. Ravnal je tako neprevidno, da se je revolver sprožil. Krogla mu je šla v trebuh. Po strašnih mukah je umrl.

— **Poskušeni samomor**. Iz Ljubna poročajo: V pondeljek opoldne je skočila 22letna kuharica **L. Riegler** v muro. Dva mesarska pomočnika sta skočila za njo. Po dolgem trudu se jima je posrečilo, da sta potegnili kuharico iz vode, čeprav se je močno branila. Vzrok poskušene samomora je preprij in odpoved službe.

Koroško.

— **Otrok ponesrečil**. V bližini Beljaka je ponesrečil 3leten otrok, ki je stal ob prihodu vlake pred železniško zatvornico, ki se zapira avtomatično. V hipu, ko se je zatvornica dvignila, je vtaknil otrok glavo med omrežje pregraje in se vzdignil obenem s pregrajo. Z velikim trudom so rešili otroka iz omrežja. Na glavi ima znatne poškodbe.

Goriško.

— **Delavsko izobraževalno društvo v Solkanu** priredi v soboto 11. maja 1912. ob osmih zvečer v dvorani gosp. Alojzija Mozetiča javno predavanje. Predava sodrug dr. Dermota o narodnostnem vprašanju v avstrijski socialni demokraciji. Vstopnina 10 vin. Delavci, udeležite se predavanja v častnem številu!

— **Podgora**. V nedeljo 12. maja ob 1. popoldne bo važen sestanek sodrugov, ki so člani politične organizacije. Med drugimi važnimi toč-

kami je na dnevnem redu tudi volitev delegata na strankin zbor v Ljubljani. Priporoča se obilna udeležba. — Politični odbor.

Trst.

— **Ljudski oder v Trstu** vabi vse zavedno ženstvo na važen ženski shod, ki bo v nedeljo 12. t. m. ob pol 4. pop. v Delavskem domu, ul. Madonina 15, prtiličje. Sodruga prosimo, da privedejo seboj svoje žene, sestre in tovarišice. Treba je, da se tudi naše žene poprimo resnega dla v povzdigo in napredek ženstva. Treba je, da povedo tudi slovenske žene tržaške svoje besede glede na zahteve zavednega ženstva. V nedeljo torej in v Delavski dom.

— **Ples »Lege nazionale« v sv. Križu**. Pod tem naslovom priobčijo naši narodnjaki dopise v »Edinosti« in »Novem času« in delajo na tak način za imenovani ples lepo brezplačno reklamo. Tak dopis je objavil v »Edinosti« pretečenega tedna g. Stofia in je v dopisu obrekoval po stari narodnjaški navadi kriške socialne demokrate, pa pripovedoval, da sem tudi jaz v odboru za imenovani ples »Lege«. Kar se tiče kriških sodrugov, bi pripomnil samo, da ne potrebujejo narodnega poduka o socializmu in narodnemu vprašanju. Glede na očitjanje o mojem sodelovanju za imenovani ples povem samo, da je puhlo in brezpametno, kakor je puhel ves dopis g. Stofie. Delavci so danes precej odvisni od delodajalcev. K tem nesrečnikom pripadam tudi jaz. V »Legini« šoli v Križu sem podučeval začasno risanje. Sedaj izdelujem za »Legino« slike, kakor si jih Lega želi. To je moj zaslužek, ki si ga ne bom dal jemati od nobenega in v tem obstoji tudi moje sodelovanje pri plesu. Na tej »Legini« veselici bodo kupčevali z vinom kriški narodni pevci. Ako ni greh za narodnjaka, da se ne sramuje dobička iz »Leginih« rok, čemu bi se moral ravno jaz odreči zaslužku iz ravno istega vira. Dodal bi še, da se zgodi tudi meni enako kakor drugim slovenskim slikarjem. Ako bi moral živeti od dela, ki mi ga dajo Slovenci, bi moral že davno gladu poginiti. S tem, dase s ponosom prištevam med socialne demokrate, da sem član socialno demokratične stranke in da sprejemam delo od Neslovencev, menim, da nisem postal ne Turk in tudi ne zatajil svoje narodnosti. Mari ne sprejemajo tudi tržaški narodni odvetniki in narodni voditelji dela od Neslovencev? Kdo jim zaraditga kedaj kaj očita? Ko me je povabilo svoj čas društvo »Skala«, naj sodelujem pri narodni veselici, sem ponudbo radovoljno sprejel in nastopil kot igralec pri predstavi. Mislil sem si, da storim tako koristno delo v prid izobrazbi, za katero delam v družbi s vojimi somišljeniki vedno in po svojih močeh. V zahvalo so mi bili napadi od strani narodnjakarskih hujskačev, ki se smejo ponašati poleg svoje strankarske zagriženosti tudi s precejšnjo dozo duševne revščine, ki ni nikakor na čast maloštevilne kolonije kriških narodnjakov. Bolj hvaležno delo bi bilo, ako bi si prevzeli razni narodni listi nalogo, da te ljudi kulturno povzdignejo, kakor pa da napadajo osebe, ki imajo samo ta greh, da se zavedajo svoje razredne naloge. Končno bi še priporočal, naj primejo za ušesa raje one zagrizene narodnjake, ki se ne sramujejo pošiljati svojih otrok v italijansko »Legino« šolo, čeprav imamo v Križu dobro slovenko šolo.

Sv. Križ pri Trstu, Albert Sirk.

— **Sv. Križ pri Trstu**. Neki tukajšnji krčmar in trgovec je dan pred prvim majnikom telefoniral v Hans Wildijevo kamnoseško delavnico v Nabrežini proseč uradnika, naj se za božjo voljo ne izplača delavcem za prvi maj predurjem na račun zaslužnega denarja, češ da so delavci itak preveč »zapufani«. Naš gospod narodni trgovec in krčmar si je mislil, da delodajalci kar obispravajo delavce s cekini. Poštenjakovič bi bil pa rad ostal nepoznan in ni hotel povedati uradniku svojega imena. Toda izvedel smo, da se gospod, ki je izvršil to brezobraznost piše V. Bezin, vzor tržaške narodnjakarije. Temu gospodu priporočamo, naj se pobriga raje za svoj »puš«, ki je gotovo večji od »puša« vseh kriških delavcev.

— **Slovenščina najrodoljubnejšega lista**. V »Edinosti« z dne 7. maja 1912 čitamo: Svet. Arch je predlagal, da se prošnja izroči mestnemu odboru in poročilo. Govornik se huduje na vlado, ker še ni potrdila proračuna. Sv. Ceriniutz se je pridružil hudstvu svet. Archa.

— **Blagoslov draginje**. Pred deželnim sodiščem v Trstu se je začel proces proti babici Ani Bajčevi in devetim drugim ženam, med katerimi je več poročenih, zaradi zločinov splavljanja. Obtoženke zagovarja sedem odvetnikov. Več zdravnikov je pozvanih, da povedo svoje izvedenjsko mnenje. Obtoženke priznavajo krivdo, pravijo pa, da so splavile plod, ker se vsled gmotnih skrbi niso upale preživeti mnogoštevilne rodbine. Tiste obtoženke, ki niso poročene, navajajo za vzrok splavljanja strah pred sramoto oziroma rodbino. Med zaslišavanjem so se dogodili mučni prizori, ker je več obtoženek napadel krčevit plač.

Vestnik organizacij.

Centrala »Vzajemnosti« v Ljubljani ima danes v četrti točno ob 8. zvečer jako važno izredno sejo, katere naj se zanesljivo udeležijo vsi odborniki. Kdor bi bil zadizan, naj to takoj javi po dopisnici na naslov: Zveza »Vzajemnosti« v Ljubljani.

Vaja pevskega zbora »Vzajemnosti« je danes, četrtek, točno ob 8. zvečer in ne v petek, kakor je bilo pomotoma naznanjeno.

Kovinarji imajo v nedeljo 12. t. m. ob pol 10. popoldne mesečni shod v salonu pri Levu v Marije Terezije cesti. Dolžnost vsacega kovinarja je, da pride na shod, na katerem se pomenijo o naraščajoči krizi v kovinski industriji na Kranjskem.

Pevska podružnica »Vzajemnosti« priredi drugo nedeljo, dne 19. t. m. popoldanski izlet k »Dolničarju« v Šmartnem ob Savi. — Natančneje o izletu objavimo prihodnji teden.

Občni zbor ženske organizacije »Vzajemnosti« bo v četrtek 23. maja ob 8. zvečer pri Petriču. Dnevni red naznanimo pravočasno.

Podružnicam in zaupnikom »Vzajemnosti« na Kranjskem naznanjamo, da dobe članske knjižice za nove člane, znanke in druge stvari, čim se vrne blagajnik centralne sodrug Lehpamer z Dunaja, kjer se tudi na kongresu avstrijskih bolniških blagajn. Posjimo torej potrpljenja.

Državni zbor.

Dunaj, 9. maja.

Vlada predlaga državnemu zboru načrt, po katerem bi se imele kompetence nekaterih ministrstev izpremeniti. Vzrok je ta, da se je svoj čas ustanovilo ministrstvo za javna dela kar tako, kakor si je želel Gessman, ki je hotel imeti vsakovrstne predmete pod svojo komando, le da bi nendaravno povečal svoj vpliv. Tekom časa se je pokazalo, da je celo ministrstvo nerabna krparija, kar so trdili socialni demokrate že takrat, ko se je ustanovilo. Zdej bi radi popravljali, a kar predlaga vlada, je zopet le slaba krparija. Vsled tega se je razvila o tem predmetu obširnejša debata, tako da se danes ni moglo zaključiti prvo čitanje. Sodruga Winarsky j pri tej priliki pojasnil stališče socialnih demokratov v važnih vprašanjih, ki so v zvezi s tem predmetom.

Nadaljevala se je tudi razprava o nujnih predlogih o reformi hišno najemniškega davka in nemški nacionalci so jamrali, ker jih je pustil Stürgkh pri tej stvari na cedilu. Kakor smo svojčas poročali, je ministrski predsednik izjavil, da se vlada čisto nič ne ogreva za odpravo ali za znižanje hišnonajemniškega davka, češ da bi bil to profit le za hišne posestnike, ne pa za najemnike. Da je taka izjava grofa Stürgkha neprijetna njegovim nemškim nacionalcem, je razumljivo; zato pa vendar ne bodo potegnili svojega srca iz hlač, temveč bodo oše nadalje tarnali in ihteli kakor okregani šolski pojbe.

Včerašnjji hrupni dogodki so dali povoda pogajanju, ki je imelo namen, da bi se vse afere vsled onih škandalov sumarično spravilo s s sveta. Kakor kaže, je pa za to malo upanja. Nemški nacionalci so prišli zopet v zadrego, pa so si hoteli pomagati z navadnim kršenjem opravnika. Proti temu so pa socialisti odločno protestirali in končno je predsednik priznal, da je »položaj nejasen«. Storjena napaka pa le še ni popravljena.

Seja se je pričela ob 11. dopoldne. Na dnevnem redu je vladna predloga, s katero se ima izpremeniti

delokrog nekaterih ministrstev.

Ministrski predsednik grof Stürgkh razlaga načela vladne predloge. Novi predpisi za ministrstvo za javna dela majo namen osredotočiti tehnične zadeve kolikor mogoče na tem mestu, na drugi strani pa se ima to ministrstvo rešiti onih reči, ki so bolj primerna za druga mesta. Tako se imajo ministrstvu za javna dela dodeliti vodocestne stavbe. Trgovinskemu ministrstvu se imajo dodeliti skoraj vse obrtne zadeve, učnemu ministrstvu pa varstvo domačih spomenikov.

Soc. dem. Winarsky:

Ko se je ustanovilo ministrstvo za javna dela, so se napravile največje napake. Socialisti so že takrat opozarjali, da ne pojde, da bi se najrazličnejše zadeve spravljale pod eno streho. Danes se hočejo napake deloma popraviti, ali obenem se hočejo storiti

nove napake.

Obrtni pouk pripada učnemu ministrstvu, ne pa trgovinskemu, kakor predlaga vlada. Če že hočete reformirati, tedaj rešite naučne zadeve verskega balasta. Pospesjevanje obrtnega pouka je obenem pospeševanje obrti. Kar se danes imenuje pospeševanje obrti, ni pogostoma nič drugega, kakor

protežiranje posameznih podjetnikov;

če se združi to »pospeševanje« in pa obrtni pouk pod eno kapo, se je bati, da se bo pospeševala sedanja obrt na račun in škodo bodočnosti. — Socialisti so že pogostoma zahtevali, da se odpravi škodljivji

večerni in nedeljski pouk vajencev,

ki jemlje tem mladostnim delavcem edine ure počitka. Vse zama! Ministrstvo za javna dela sistematično

preganja proste mladinske organizacije

Pod naslovom »Dobrodelnost« (!) so ustanovili celo vrsto klerikalnih in nacionalnih mladinskih organizacij, in ministrstvo jih subvencionira. (Kakor pri nas deželni odbor!)

Grajalni odseki.

Na kraju seje predlaga baron Fuchs (kršč. soc.), da se grajalnim odsekom podaljša rok. Obenem prosi predsednika, da pojasni, če se ima voliti en grajalni odsek, ali njih dvanajst.

Dr. Diamant (soc.) vpraša predsednika, če bo dal voliti še 11 odsekov, kakor se razume po opravniku.

Dr. Gross (vodja nem. nac. stranke) hoče, da ostane en sam odsek.

Predsednik **Sylvester** meni, da so tisti oddelki, ki so volili samo po enega člana, ne pa celega odseka, dali temu članu mandat za vse slučaje.

D. Renner in **Seitz** protestirata proti falsificiranju opravnika. Ker hoče dati Sylvester Grossov predlog na glasovanje, zapuste socialisti zbornico.

Predsednik prekine sejo. Čez četr ure prosi predsednik tretji oddelek, ki je volil dvanajst članov v grajalni odsek, da naj voli samo enega.

Prihodnja seja v petek.

Po seji je tretji oddelek volil dr. Liebermanna (soc. dem.) v grajalni odsek.

ZADNJE VESTI.

PORAZ KRŠČ. SOCIALCEV.

Inomost, 8. maja. Pri volitvah v zvezo rajajzenskih posojilnic so bili kršč. socialisti poraženi. Za načelnika zveze je bil izvoljen bivši konservativni poslanec dr. Tollinger.

ABSOLUTIZEM NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 8. maja. V današnjem uradnem listu je objavljena naredba v delitve javnega notarjata v Karlovcu. Odvetnik dr. Kramer je imenovan za notarja. Dr. Kramer je bil svoj

čas, na podlagi disciplinarne preiskave, odstavljen. Disciplinarno obsodbo je potrdil tudi najvišji sodni dvor. Vzlic temu ga je imenoval prejšnji ban Tomasić zopet za advokata in Cuvaj ga postavlja sedaj celo za javnega kraljevega notarja.

Reka, 8. maja. Pred nekaj dnevi so »Novine« priobčile zaupnico Cuvaju, ki mu jo je baje poslal občinski zastop v Novem. Uradni list je dodal tej zaupnici poziv, naj slede še druge občine temu zgledu, češ da je bil Novi do nekadj opozicionalen, pa je prišel sedaj do prepričanja, da je opozicija ljudstvu škodljiva. Bivši poslanec Mažuranić je poslal na to nekemu politiku v Zagreb naslednjo brzojavko: »Objavljena zaupnica v »Narodnih Novinah«, je bila odposlana brez vednosti občinskega zastopa in je zbudila v Novem splošno presenečenje in ogorčenje.« Tako sleparijo Cuvajevi zalupnani mameleki. Ni čudo! Tukaj velja: Kakršen gospodar, takšen hlapec.

Izguba pasivne volilne pravice dr. Ivčića.

Budimpešta, 8. maja. Delegata dr. Ivčića, ki je pristal vladne stranke, je imenovala hrvaška deželna vlada za koncipista višjega razreda. Po obstoječem volilnem redu na Hrvaškem izgubi s tem dr. Ivčić pasivno volilno pravico. V vladnih krogih so mnenja, da je izgubil dr. Ivčić pasivno volilno pravico za hrvaški sabor, ne pa za državni zbor. Dr. Ivčić se je hotel svoj čas habilitirati na zagrebški univerzi, a profesorski zbor filozofične fakultete je zavrnil njegovo habilitacijsko delo.

OGRSKE HOMATIJE.

Iz zbornice.

Budimpešta, 9. maja. Na včerašnjji seji je zbornica nadaljevala debato o nastopnem govoru ministrskega predsednika Lukacsa. Lukacs je v odgovoru na izvajanja govornikov prišel tudi na debato o absolutizmu na Hrvaškem v avstrijskem parlamentu. Med drugim je dejal, da mora odločno protestirati proti izjavi ministrskega predsednika grofa Stürgkha o hrvaških zadevah. Po Lukacsevemu govoru se je zbornica odgodila z ozirom na politični položaj in se je predsedniku naročilo, naj skliče svoječasno sejo, ki določi dnevni red.

Posvetovanje.

Dunaj, 9. maja. Včera je došel sem ogrski deželnobrambni minister **Hazaj** in je imel razgovor s Stürgkhom in deželnobrambnim ministrom **Georgijem**. Predmet razgovora je bila brambna reforma.

KONFERENCA PRI JUSTHU.

Budimpešta, 8. maja. V stanovanju strankinega predsednika Justha je bila zaupna konferenca, katere se je udeležilo 25 poslancev. Med poslanci in Justhom se poraja soglasje. Konferenca je sklenila, da se naj prično z vlado nova pogajanja.

VOLILNA REFORMA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 8. maja. Po novem volilnem načrtu ministrskega predsednika Lukacsa se poviša število volilcev na dva in eno četrtino milijona. Volilna pravica bo splošna in enaka v mestih in industrijskih krajih tudi tajna. Volilna reforma se bo obravnavala paralelno z brambno predlogo. Tri seje na teden so odločene za brambno predlogo, tri za volilno reformo. Oba načrta se predložita sočasno magnatiski zbornici in v sankcijo.

BOLEZEN ČRNOGORSKEGA KRALJA.

Cetinje, 8. maja. Črnogorski kralj je težko obolel na trganju po udih. Zdravniki smatrajo njegovo stanje za prav resno.

NAPAD NA INŽENIRJE.

Cetinje, 8. maja. Francoske in turške inženirje, ki trasirajo progo Donava-Adrija, so napadli Albanci. Inženirji so moral bežati. Mnogoštevilne albanske čete se potikajo ob prog, zato ne morejo zopet pričeti z delom.

SPOPAD NA MEJI.

Bukarešta, 8. maja. Pri Tulceji so se spopadli rumunski mejni stražniki in ruski orožniki. Na obeh straneh so streljali. Dva rumunska vojaka sta bila ustreljena.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR.

Poslovnik in frakcije.

Berlin, 9. maja. Na včerašnjji seji se je sprejela sprememba poslovnika, kakor ga je predlagala komisija; izpreminjvalni predlogi so bili odklonjeni. Prav tako se je sprejel predlog komisije, da mora obstajati vsaka frakcija v parlamentu najmanj iz petnajst članov, ki so lahko tudi hospitantji.

PRUSKA ZBORNICA.

Nova šovinistična postava.

Berlin, 9. maja. Na dnevnem redu včerašnje seje pruske zbornice je bilo prvo branje zakonskega načrta o ojačenju nemštva v nekaterih delih dežele. Poljedelski minister pl. **Schori** je izjavil, da je postava »potrebna« proti Poljakom in Dancem, ki se baje vedno bolj širijo na škodo nemške posesti. Poljakom je zlasti štel v greh, da so na Vestfalskem glasovali za socialne demokrate pri zadnjih volitvah.

BERLINSKI NADŽUPAN.

Berlin, 9. maja. Berlinski podžupan **Kirschner** je ponovil svojo prošnjo za odpust. Danes je nova volitev; izvolitev **Wermutha** za nadžupana smatrajo za gotovo.

NEMIRI PRI VOLITVAH.

Pariz, 8. maja. Kakor poročajo listi s Korzi-ke, so bili tam veliki nemri ob volitvah. V Ajacciu je bilo ustreljenih 12 moških. Iz drugih krajev poročajo, da so bile usmrtno 4 osebe, med temi ena ženska.

PARIŠKI APAŠI.

Porotni škandal.

Pariz, 9. maja. Pariški porotniki so oprostili tri mlade apaše, ki so v predmetju S c e a u x udrlji v vilo bogate zasebnice in jo skušali zadaviti, da bi jo oropali. »Le Gaulois« se norčuje iz porotnikov, da so zato izrekli oprostilo sodbo, ker so se bali apaškega maščevanja.

'SLAVIJA'

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI, ki je največji slovenski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje

pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA 'SLAVIJA' ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarife za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za otrok, so najcenejše. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Življenske police banke 'Slavije' so neizpodbitne in nezapadle. Otmotno podpira banka 'Slavija' narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotinam namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond K 54 milijonov jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2.495.719. Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

GENERALNI ZASTOP 'SLAVIJE' VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

TURCIJA.

Bombni atentat na most.

Solun, 9. maja. Blizu postaje Gevgelija orientalske železnice so vrgli bolgarski četaši bombe, ki so eksplodirale in poškodovale most.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.
Dardanele.

Carigrad, 8. maja. Slabo vreme zelo otežuje dela za odstranitev min v Dardanelah. Ožina najbrže še en teden ne bo prosta.

Turško poročilo z Roda.

Carigrad, 9. maja. Listi poročajo, da bo Subi bej združil razkropljene turške čete na Rodu. Posamični turški oddelki vodijo gerilno vojno. Živil in municije imajo baje za eno leto.

Turški vjetniki.

Rim, 9. maja. Iz Roda poročajo 7. t. m.: Torpedni razdiralec 'Ostrov' je vjel v pristanišču Lindosa valija z Roda in dva njegova tajnika. Štirje turški častniki in 28 rednih vojakov se je udalo našim prednjim stražam. V mestu je mirno.

Italijansko brodogje.

Carigrad, 9. maja. Kioški kajmakam poroča: Italijanska prevozna ladja je plula predvečerajšnjem v smeri proti Rodu. V obližju križarijo torpedovke; drugače se ne opaža nikako gibanje italijanskega brodogja.

Napad na Italijane.

Rim, 9. maja. 'Agenzia Stefani' poroča iz Derne: Oddelek alpinov je odšel na poizvedovanje desno od Giaraabe. Oddelek so napadli Beduini iz skrtvališča. V boju je bil ubit turški častnik in Beduin.

Izgon Italijanov.

Carigrad, 9. maja. Listi poročajo, da se bo današnji ministri svet posvetoval o izgonu Italijanov iz Carigrada in pokrajin.

Osumljen vohunstva.

Atene, 9. maja. Poročila iz Smirne potrjujejo, da so prijeli kapitana Makrija s parnika 'Texas', ker ga sumijo vohunstva v prilog Italijanom. Ameriški in grški konzul sta se pri valiju

pritožila zaradi aretacije, toda brez uspeha. Iz Carigrada je dospel v Smirno ameriški vojaški ataše s tolmačem, da izvede preiskavo v zadevi.

MAROKO.

Ojačenja.

Pariz, 9. maja. V Maroku so odšla močna ojačenja, tako da bo od 10. t. m. 43.000 vseh francoskih vojakov v Maroku.

REVOLUCIJA V MEHIKI.

Poraz upornikov.

Novi Jork, 9. maja. Iz Torreona poročajo, da je general Aubert pri Canon de Carmenu porazil upornike. Padlo in ranjenih je baje okolo 100 upornikov.

POVODENJ OB MISISIPIJU.

17 oseb je utonilo.

Baton Rouge, 9. maja. V Misissipiju je utonilo 17 oseb.

Obupen položaj.

Novi Jork, 9. maja. Ob Misissipiju je položaj obupen. Dežuje neprestano. Vsled pomanjkanja čolnov je utonilo mnogo ljudi. Več ljudi je umrlo lakote.

Odgovorni urednik Fran Bartl

Izdajatelj in založnik Zoran

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

'NARODNA KAVARNA'.

Danes in vsak dan

dunajski damski orkester.

Začetek ob pol 9. zvečer. Vstop prost.

FRAN KRAPEŠ, kavarnar.

Dva vajenca

se sprejmeta v kovačnico za izdelovanje vozov pri Matiji Terlep, Sp. Šiška, Sv. Jerneja cesta 38.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, postaja Dolenjske železnice Straža-Toplice.

Akroterme (toplice z mehko vodo) 38° C, kopališče z zdravilno pitno vodo, Izredno učinkuje proti trganju, protinu, ishiji, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Veliki kopalni bazini, posamezne in močvirske kopeli. Udobno urejene tujske, igralske sobe in sobe za družbe. Zdravo podnebje. Gozdna okolica. Dobra in cena prehrana. Sezija od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte pošilja brezplačno in daje pojasnila Kopalniška uprava.

Št. 13192.

Razglas.

Po naročilu c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 18. aprila t. l., št. 8372 se opozarja prebivalstvo mesta Ljubljane, da je letos takozvano hroščevo leto.

Podzemeljski ogrci rjavega hrošča so napravili zadnja leta po nasadih, njivah travnikih, vrtovih, gozdih in vinogradih veliko škodo, ker so izpodjedali korenine; zdaj pa objedajo hrošči mladozeleniča drevesa, rastline, trte, zlasti pa sadno drevje ter pokončavajo vse bodoče pridelke.

Zato je v živo korist ljudstva, da pokončuje rjavega hrošča z vso silo in na vse načine. Najlažje se pokončujejo hrošči v zgodnjih jutranjih in dopoldanskih urah, dokler še ni gorkega solnca in dokler sede hrošči leni po vejah in rastlinah.

Ob tem času je najuspešneje otresati jih v rjuhe ter jih zmetati v vreče, ki naj se na to pomešani z neugašenim apnom namočijo ali skuhamo in posuše na solncu. Na ta način pokončani hrošči so tečna piča perutnini.

Opozarja se prav posebno, da je treba hrošče pokončavati najbolj prve pomladne tedne, ko začno letati in pa ko nehajo frčati, ker je tedaj med njimi največ batic.

Deželni odbor plača stroške za neugašeno apno in njegovo vožnjo ter daje prispevke za rjuhe in vreče, ki so za nabiranje rjavih hroščev potrebni.

Račune je predložiti mestnemu magistratu do konca junija t. l. da jih odpošlje deželnemu odboru.

Ljubljansko prebivalstvo se pozivlja v lastnem interesu, da pomaga pokončavati škodljivega hrošča in da k temu poslu navaja in vzpodbuja tudi mladino.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 25. aprila 1912.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar, l. r.

Senčnat vrt in velik salon.

Vljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem prevzela 6. maja staroznano

'Perlesovo restavracojo'.

Kuhinja izborna. Vina pristna. Vedno sveže pivo. Kava, čaj in razne žgane pijače.

Sprejemajo se abonente na hrano.

Gostilna je odprta vsak dan ob 5. uri zjutraj.

Za obilen obisk se vljudno priporoča

Ivanka Matjan, restavraterka.

Zaprto kegljišče in velik prostor za balincanje.

Sladni čaj tovarniška znamka Sladin

Kri! dosežejo, dobe tisti, ki uamesto kave, čaja, kakava, sladne kave, puro, somatoze, sanatozen, redilnih soli, mesnih izvlečkov, zabele za juho, moke za otroke i. t. d.
Moč! — pijo 'SLADIN', to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj. Prihrani se pri mleku in sladkorju. Prekosi vse redilne pomočke. Prihrani 50 odstotkov pri denarju v gospodinjstvu. To resno vest izpričujejo poverjena zahvalna pisma. Zavitki po četrt kilograma stanejo 50 vinarjev, zahteva naj se tudi pri 50% prihranka!
Zdravje! Sladni čaj se ne sme zamenjati z manj vredno sladno kavo. — Glavne zaloge: v Ljubljani lekarna Trnkóczy; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefstadterstrasse 25; III., Radeckypplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 109; v Gradcu: Sackstrasse 3.
Najboljši zajtrk!

RAZGLAS.

Članski prispevki in dajatve na podlagi dnevnih mezd, določenih z razpisom mestnega magistrata ljubljanskega z dne 30. januarja 1912. l. št. 42160.

	Določena dnevna mezda		Tedenski prispevek		Mesečni prispevek		Bolniščina (dnevna)		Pogrebščina		
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	
A. Za delojemalce:											
I. Za vajence, praktikante in volonterje	1	—	—	12	—	6	—	52	—	26	
II. Za delojemalce, kojih dnevna mezda ne presega 2 K	1	80	—	22	—	11	—	94	—	47	
III. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K do 2 K 30 v	2	20	—	26	—	13	1	14	—	57	
IV. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K 30 v do 2 K 60 v	2	50	—	30	—	15	1	30	—	65	
V. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K 60 v do 2 K 90 v	2	80	—	34	—	17	1	46	—	73	
VI. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 2 K 90 v do 3 K 20 v	3	10	—	37	—	19	1	61	—	82	
VII. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 3 K 20 v do 3 K 50 v	3	40	—	41	—	21	1	77	—	89	
VIII. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 3 K 50 v do 3 K 80 v	3	70	—	44	—	22	1	92	—	96	
IX. Za delojemalce z dnevno mezdo nad 3 K 80 v	4	—	—	48	—	24	2	08	1	04	
B. Za delojemalke:											
X. Za vajenke, praktikantke in volonterke	—	80	—	10	—	5	—	42	—	21	
XI. Za delojemalke z dnevno mezdo do 1 K 60 v	1	30	—	16	—	8	—	68	—	34	
XII. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 1 K 60 v do 2 K	1	60	—	19	—	10	—	83	—	42	
XIII. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 2 K do 2 K 40 v	2	—	—	24	—	12	1	04	—	52	
XIV. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 2 K 40 v do 2 K 80 v	2	40	—	29	—	15	1	25	—	63	
XV. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 2 K 80 v do 3 K 20 v	2	80	—	34	—	17	1	46	—	73	
XVI. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 3 K 20 v do 3 K 60 v	3	20	—	38	—	19	1	66	—	83	
XVII. Za delojemalke z dnevno mezdo nad 3 K 60 v	3	60	—	43	—	22	1	87	—	94	

Na podlagi teh dnevnih mezd odmerjena, po pravih uteme ljena 60 odstotna bolniščina ter pogrebščina v 20 kratnem znesku dnevne meзде znaša torej:

a) za moške v
b) za ženske v

Ti nastavki so stopili z dnem 1. marca 1912. l. v veljavo in ostanejo veljavni, dokler jih ne spremeni obrtna oblast. Pri preračunavanju blagajničnih prispevkov se nedelje ne vpoštevajo in se za celi mesec trajajoče delavsko razmerje šteje povprečno 26 mezdnih dni.

Načelstvo okrajne bolniške blagajne v Ljubljani.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 800.000.
Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša).
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%.